
Abort – nok en kommentar

KORRESPONDANSER

KRISTIN AASEBØ

p.t. Australia

Da jeg leste artikkelen Abort – eit familieplanleggingsmiddel og ein menneskerett av Mette Løkeland-Stai & Johanne Sundby i Tidsskriftet nr. 28/1999 (1), ble jeg såpass provosert at jeg velger å komme med en reaksjon.

Overskriften er i seg selv en provokasjon og var sannsynligvis ment å være det. Det er noe selvmotsigende i at abort – det å ta livet av et foster – skal være en menneskerett. Man må stille spørsmål om hvilket menneskes rett det skrives om. Familieplanlegging bør være et ord som uttrykker planlegging i ordets rette betydning, altså at man legger en plan før man handler.

Med henvisning til lov om internasjonale menneskeretter, fastslår forfatterne at «Kvinner har fått lik rett med menn til å kontrollere reproduktiviteten sin». Ut fra dette hevdes det at kvinner bør få rett til lett tilgjengelige og trygge aborter og at dette er en forutsetning for frigjøring av kvinners seksuelle og reproduktive liv. Jeg er enig i at kvinner skal ha rett på lik linje med menn til å kontrollere reproduktiviteten sin og ikke utsettes for vold og tvang i denne sammenheng. Det jeg ikke er enig i, er at hun i tillegg til mannens retter, i etterkant skal ha rett til å ta livet av deres felles barn/foster. I samme lov om internasjonale menneskeretter, står det for øvrig mye om barns retter. De har blant annet rett til å vokse opp. Det hele koker altså ned til at mors retter blir satt opp imot barns retter og at kvinners frigjøring skal foregå på bekostning av menneskeliv.

Forfatterne argumenterer for at aborter som likevel utføres og vil fortsette å bli utført i alle samfunn, bør legaliseres nettopp av den grunn, nemlig at det foregår uansett. Er denne argumentasjonen holdbar? Skal man endre lovverket fordi mange bryter det? Hva slags samfunn ville vi fått om man skulle følge et slikt resonnement?

I artikkelen savner jeg noen ord om mennenes rolle i familieplanleggingen. Slik jeg ser det, har både mannen og kvinnen et ansvar når det gjelder å planlegge familien. Ansvar har man også for å ta følgene av sine handlinger. Det å fremme abort som en prevensjonsmetode blir å oppmuntre til ansvarsløshet. Jeg er klar over at det i mange tilfeller er langt mellom det ideelle og virkeligheten, men er det ikke muligheter for forandring? Kan det være en idé å arbeide for holdningsendring hos menn når det gjelder familieplanlegging? En utfordring: Oppvurder mannens rolle!

En siste kommentar: Mot slutten av artikkelen står det: «Eit samfunn utan abort er eit samfunn utan eit levande seksualliv og med det utan fødsler.» Dette er en påstand som faller på sin egen urimelighet. Det er klart at et levende seksualliv er viktig for et samfunn, men ikke så viktig at det må gå på livet løs, etter mitt syn.

Min uenighet med artikkelforfatterne kan kanskje forklares i en grunnleggende ulik oppfatning av hva et menneske er. Kjernespørsmålet blir: Er et foster uansett alder et menneske med fulle menneskeretter?

LITTERATUR

1. Løkeland-Stai M, Sundby J. Abort – eit familieplanleggingsmiddel og ein menneskerett. Tidsskr Nor Lægeforen 1999; 119: 4226 – 7.

Publisert: 20. februar 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 6. september 2026.